

ZARZĄDZENIE

Dnia 26 stycznia 2022 r.

SSN Dariusz Świecki

zarządził:

1. na podstawie art. 118 § 1 k.p.k. wniosek obwinionego r.pr. S. W. z dnia 11 stycznia 2021 r. potraktować jako wniosek o wyłączenie Izby Dyscyplinarnej od orzekania i nie stwierdzić podstaw do rozpoznania powyższego wniosku;
2. określić sprawę jako załatwioną w inny sposób.

UZASADNIENIE

I. Obwiniony r.pr. S. W. w części wstępnej pisma z dnia 11 stycznia 2021 r., na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., złożył wniosek o wyłączenie od rozpoznawania jego sprawy „następujących osób z Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego”: Jana Majchrowskiego, Mariusza Łodko i Piotra Niedzielaka – wyznaczonych do składu orzekającego, a nadto o wyłączenie od rozpoznania powyższego wniosku „pozostałych osób zasiadających w Izbie Dyscyplinarnej”.

Postanowieniem z dnia 26 stycznia 2021 r., sygn. akt II DK 34/21, zapadłym w Izbie Dyscyplinarnej, Sąd Najwyższy w sprawie: „wniosku obwinionego radcy prawnego z dnia 11 stycznia 2021 r. o wyłączenie członków składu orzekającego Sędziego Sądu Najwyższego Jana Majchrowskiego, Sędziego Sądu Najwyższego Mariusza Łodko, Sędziego Sądu Najwyższego Piotra Sławomira Niedzielaka i innych sędziów orzekających w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, a nie będących członkami składu orzekającego w sprawie o sygn. akt II DK 34/21, od rozpoznania wniosku i sprawy”, na podstawie art. 26 § 2 ustawy o Sądzie

Najwyższym, uznał się niewłaściwym i przekazał wniosek do rozpoznania Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego. W uzasadnieniu tegoż postanowienia zauważono, że: „Co prawda Autor wniosku jako podstawę prawną wniosku o wyłączenie wskazał przepis art. 41 § 1 k.p.k., jednakże za podstawę swych twierdzeń przyjął tezy wynikające z uzasadnienia wyżej wskazanego wyroku TSUE z dnia 19 listopada 2019 r., postanowienia TSUE z dnia 8 kwietnia 2020 r., w przedmiocie środków tymczasowych (C-791/19), a także uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., sygn. BSA-I-4114-1/20, o braku niezawisłości i bezstronności sędziów Sądu Najwyższego orzekających w Izbie Dyscyplinarnej, a także o braku cech niezawisłego sądu, sformułowanych w odniesieniu do Izby Dyscyplinarnej”.

Z kolei postanowieniem z dnia 17 listopada 2021 r., sygn. akt I NWW 10/21, zapadłym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, Sąd Najwyższy w sprawie: „wniosku obwinionego radcy prawnego z dnia 11 stycznia 2021 r. o wyłączenie sędziów Jana Majchrowskiego, Mariusza Łodko, Piotra Sławomira Niedzielaka i innych sędziów orzekających w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, a nie będących członkami składu orzekającego w sprawie o sygn. akt II DK 34/21, od rozpoznania wniosku i sprawy”, wniosek o wyłączenie sędziów przekazał do rozpoznania Sądowi Najwyższemu – Izbie Karnej. W uzasadnieniu tegoż postanowienia odwołano się do treści postanowienia TSUE z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie C-204/21R oraz wyroku TSUE z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie C-791/19 i stwierdzono, że uwzględniając „zawieszenie przepisów ustanawiających właściwość Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w sprawach wniosków o wyłączenie sędziów (art. 26 § 2 ustawy o SN), jak również sprzeczność z prawem UE i zawieszenie stosowania art. 27 ustawy o SN, Sąd Najwyższy pominął powyższe przepisy i na podstawie art. 35 k.p.k. przekazał wniosek z dnia 11 stycznia 2021 r. o wyłączenie sędziów Izbie Karnej Sądu Najwyższego”, która na mocy art. 24 ustawy o SN właściwa jest w sprawach rozpoznawanych na podstawie Kodeksu postępowania karnego oraz do których stosuje się przepisy tego Kodeksu.

II. Na wstępie zauważyć należy, że wskazany w uzasadnieniu postanowienia art. 35 k.p.k. jako podstawa prawna przekazania Izbie Karnej Sądu Najwyższego

wniosku r.pr. S. W. z dnia 11 stycznia 2021 r. normuje kwestię badania przez sąd swojej właściwości do rozpoznania sprawy. Chodzi tu o właściwość danego sądu jako organu wymiaru sprawiedliwości. W rozpoznawanej sprawie nie jest kwestionowana właściwość Sądu Najwyższego. Przekazanie sprawy nastąpiło bowiem w ramach właściwości wewnętrznej poszczególnych izb Sądu Najwyższego określonej w ustawie o Sądzie Najwyższym. Przywołanie art. 35 k.p.k. sugeruje, że Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego stanowi odrębny sąd (organ) od Izby Karnej, choć oczywiście tak nie jest. Przyjąć zatem należy, że przekazanie sprawy nastąpiło w ramach wewnętrznego podziału czynności (spraw) przynależnych do danej izby Sądu Najwyższego.

Przechodząc do wniosku stwierdzić trzeba, że nie podlega on rozpoznaniu. Jego autor wskazuje wprawdzie w jego części wstępnej, że domaga się wyłączenia od rozpoznawania jego sprawy określonych sędziów Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, ale jednocześnie żąda wyłączenia „pozostałych osób zasiadających w Izbie Dyscyplinarnej”. Odczytanie rzeczywistych intencji wnioskodawcy (art. 118 § 1 k.p.k.) prowadzi do wniosku, że w istocie chodzi mu o spowodowanie wyłączenia Izby Dyscyplinarnej od rozpoznawania jego sprawy. W oczywisty sposób przemawia za tym formułowanie w uzasadnieniu przedmiotowego wniosku zastrzeżeń związanych z ustrojowym kształtem Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, w szczególności z uwagi na wybór całego składu tej Izby przez obecnie funkcjonującą Krajową Radę Sądownictwa, co rodzi w jego ocenie ten skutek, że Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie spełnia standardów konstytucyjnych, a także europejskich kryteriów traktatowych i konwencyjnych, w związku z czym nie można jej uznawać za niezależny i bezstronny sąd. Autor pisma odwołuje się w omawianym zakresie do treści: wyroku TSUE z dnia 19 listopada 2019 r. w sprawach połączonych C-585/18, C-624/18 i C-625/18; uchwały trzech połączonych izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. BSA-I-4110-1/20; postanowienia TSUE z dnia 8 kwietnia 2020 r., sprawa C-791/19R, co w jego ocenie przemawia za wnioskiem o „wyłączenie wszystkich sędziów Izby Dyscyplinarnej”, gdyż „żadna z tych osób nie może w sposób bezstronny i

niezawisły rozpoznać sprawy co do meritum jak i samego wniosku o wyłączenie od rozpoznawania wybranych do rozpoznania sprawy (...) członków Izby Dyscyplinarnej”.

Właściwe odczytanie złożonego pisma prowadzi do wniosku, że jego autorowi chodzi o spowodowanie wyłączenia rozpoznania jego sprawy przez Izbę Dyscyplinarną. Tak zresztą – jak wynika z wcześniejszych uwag - odczytano jego oświadczenie woli również w przywołanych na wstępie postanowieniach zapadłych w Izbie Dyscyplinarnej oraz Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. Nie jest to więc wniosek o wyłączenie konkretnego sędziego złożony w trybie art. 41 § 1 k.p.k., lecz wniosek o wyłączenie „całego sądu” – Izby Dyscyplinarnej - od rozpoznania sprawy r.pr. S. W.. Rzecz jednak w tym, że przepisy procedury karnej nie przewidują wyłączenia sądu jako takiego od rozpoznania sprawy. Wobec tego w trybie procedury karnej nie podlega on rozpoznaniu.

Wskazać tu jednak trzeba, że Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku Wielkiej Izby z dnia 1 grudnia 2020 r., w sprawie *Guðmundur Andri Ástráðsson* przeciwko Islandii, skarga nr 26374/18, sprecyzował standard, jakiemu powinien odpowiadać „sąd ustanowiony ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. W tym kontekście Trybunał zwrócił uwagę na sam proces powoływania sędziów, formułując w efekcie kryteria pozwalające ocenić, czy nieprawidłowości w danym trybie powołania sędziego były na tyle poważne, aby pociągnąć za sobą naruszenie prawa do sądu ustanowionego ustawą. Kryteria te powinny podlegać kumulatywnej ocenie. Pierwszym z nich jest ustalenie, czy miało miejsce oczywiste naruszenie prawa krajowego, które musi być obiektywnie i rzeczywiście możliwe do zidentyfikowania. Drugie sprowadza się do oceny, czy pomimo przedmiotowego naruszenia prawa zapewniona jest zdolność sądownictwa do wykonywania swoich funkcji w sposób wolny od nienależytych nacisków, tym samym chroniąc zasady rządów prawa i podziału władzy. Z kolei wedle trzeciego kryterium istotną rolę w ustaleniu, czy naruszenie krajowych reguł dotyczących powoływania sędziów stanowiło naruszenie prawa do „sądu ustanowionego ustawą”, odgrywa przeprowadzona przez sądy krajowe kontrola dotycząca konsekwencji prawnych wskazanego naruszenia prawa krajowego z punktu widzenia praw gwarantowanych w

konwencji. Ocena przez sądy krajowe skutków prawnych takiego naruszenia musi być przy tym dokonana z uwzględnieniem standardu wypracowanego w orzecznictwie Trybunału.

Kryteria te Trybunał przypomniał w wyroku z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie adwokat J. Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga nr 43447/19 (polski rząd wycofał odwołanie od tego wyroku, co oznacza, że stał się on ostateczny), a następnie fakt powołania sędziów Izby Dyscyplinarnej poddał ocenie z perspektywy wskazanego trójstopniowego testu. W konkluzji Trybunał wywiódł, że Izba Dyscyplinarna nie była sądem ustanowionym ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, a jednocześnie z uwagi na ścisły związek tego prawa z prawem do niezawisłego i bezstronnego sądu oraz wspólne źródło nieprawidłowości, jakim był proces powoływania sędziów, doszło również do naruszenia prawa do niezawisłego i bezstronnego sądu. Już w wyroku wydanym w sprawie *Guðmundur Andri Ástráðsson* Trybunał wskazał przy tym na obowiązek po stronie pozwanego państwa do podjęcia odpowiednich kroków w celu rozwiązania problemów, które doprowadziły do rozstrzygnięcia Trybunału oraz zapobieżenia podobnym naruszeniom w przyszłości.

Podkreślenia wymaga również, że z analizy orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej jasno wynika, iż wypracowany na gruncie prawa unijnego standard prawa do niezawisłego i bezstronnego sądu nie różni się w istocie od standardu konwencyjnego.

Z kolei z uzasadnienia uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, wynika, że Izba Dyscyplinarna strukturalnie nie spełnia cech niezawisłego sądu w rozumieniu art. 47 KPP oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, a także art. 6 ust. 1 EKPC.

Wszystkie te względy wskazują, że Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego powinna powstrzymać się od orzekania w sprawach dyscyplinarnych dotyczących zawodów prawniczych, w tym w przedmiocie odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego.

Z tych wszystkich względów, zarządzono jak na wstępie.

